

Posudek oponentky disertační práce

FUNDRAISIG V OBLASTI KULTURY SE ZAMĚŘENÍM NA KLASICKOU HUDBU Autorka práce: MgA. Bc. Radka Prošková

Téma disertační práce Radky Proškové považuji za relevantní a pro oblast klasické hudby dosud nezpracované. Z práce je patrné, že autorka přistoupila k problematice zodpovědně, pečlivě a především s osobním zájmem a práce přináší řadu podnětů, které jsou cenné nejen v oblasti akademické diskuse, nýbrž i z hlediska praktického využití. Zcela souzním s tvrzením, že s dobrou znalostí palety nástrojů fundraisingu se organizátorům kulturního života nabízí možnost využít nejen standardní grantový fundraising, ale zejména ten negrantový, který později zajišťuje vyšší nezávislost a uměleckou svobodu.

Přístup, který autorka zvolila, postupuje od teoretického stanovení základních pojmů vztahujících se k fundraisingu v oblasti kultury a klasické hudby, přes historický kontext zpracovaný ve třetí kapitole (osobně právě tuto pasáž hodnotím jako velmi přínosnou). Kategorizace a metody fundraisingu jsou popsány ve čtvrté až šesté kapitole, pak následuje vymezení přístupu při strategickém plánování ve fundraisingu. Teoretická část práce končí diskusí etických otázek a zhodnocením poznatků z výuky předmětu *Základy získávání finančních zdrojů*. Desátá kapitola je věnována praktickému rozboru financování vybraných českých a zahraničních hudebních festivalů z hlediska fundraisingu.

Členění textu

K uspořádání kapitol mám výhradu pouze k šesté kapitole, kdy konkrétně v dílčí kapitole 6.1 autorka stočí text zpět k historickému vývoji, který velmi zajímavě zpracovala již v samostatné třetí kapitole, kam bych i tento segment spíše přesunula. Obecně však autorka věnuje příkladnou pozornost prezentaci svých teoretických východisek, výběru a skladby literatury (zajímavý přehled současného stavu bádání nabízí úvod čtvrté kapitoly) i vzorku vybraných analyzovaných festivalů. Z hlediska členění kapitol lze ještě doporučit doplnění samostatné metodologické kapitoly, která by disertační práci slušela, nicméně autorka potřebné metodologické postupy organicky popisuje a vysvětluje veškerá svá rozhodnutí podniknutá při tvorbě práce v rámci jednotlivých segmentů.

Ke stanoveným cílům a jejich naplnění

Radka Prošková si ve své práci postupně stanovila několik adekvátních cílů: 1) zmapovat historický vývoj fundraisingu se záměrem lépe pochopit souvislosti a principy. 2) Zaměřit se ve svém bádání zejména na menší pořadatelské subjekty, individuální projekty a organizátory hudebního života. 3) Doplnit předloženou práci chybějící odborný text věnující se přímo aplikaci problematiky klasické hudby a 4) doplňovat text o vlastní zkušenosti, poznatky a názory.

Splnit poslední z cílů se autorce podařilo, text je čtivý a je znát, že se autorka v hudební infrastruktuře velmi dobře orientuje a zná veškeré potřebné souvislosti (např. zdařilý popis nadací a nadačních fondů vhodných pro hudební projekty v subkapitole 4.1.3.1 či tabulka výhod a nevýhod jednotlivých typů fundraisingu na straně 61). Naplněn byl i třetí cíl. Zejména pasáže o historii fundraisingu v českém hudebním životě by se mohly stát součástí skript pro studenty hudební produkce.

U druhého cíle byla daná problematika aplikována v teoretických kapitolách čtyři až šest. Sedmá kapitola, která nabízí přehled metod strategického plánování je aplikovatelná spíše na větší projekty či instituce a v praktické části odpovídá stanovené kategorii pouze část vzorku zkoumaných festivalů. Sama autorka však zde připouští mantinely svého bádání. **Proto se nabízí otázka, jakou strukturu vícezdrojového financování, resp. které nástroje fundraisingu byste doporučila malým organizátorům či umělcům působících samostatně tzv. na volné noze?**

Osobně mě velmi obohatila třetí kapitola, která výborně naplňuje první ze stanovených cílů – pochopení historických souvislostí. Autorce se podařilo vyhledat cenné zdroje literatury, které využila k podrobnému popisu praktik organizátorů hudebního života u nás v historickém kontextu. Text tak dokazuje, že naši předci využívali v podstatě současných moderních metod při realizaci svých kulturních projektů (např. popis financování Hudební matice na straně 32, realizace finanční sbírky pro B. Smetanu na straně 33, fenomén stipendií na straně 35 a další) a i zpětně je možné se mnohými inspirovat. Na tomto místě doporučuji publikaci Philippa Thera: Národní divadlo v kontextu evropských operních dějin, popisující zajímavé tvůrčí přístupy prvního ředitele Národního divadla, F. A. Šuberta (např. tzv. divadelní vlaky aneb v podstatě pořádané zájezdy zahrnující návštěvu představení Národního divadla aj.). Zajímavá by jistě byla i hlubší sonda do vývoje v USA, zde bych se velmi přimlouvala, aby autorka ve svém bádání pokračovala i v budoucnu.

Doplňující otázky k teoretické části:

1) Na straně 21 je krátce definován tzv. payroll; můžete shrnout jeho principy a zamyslet se nad možnostmi uplatnění v kontextu České republiky?

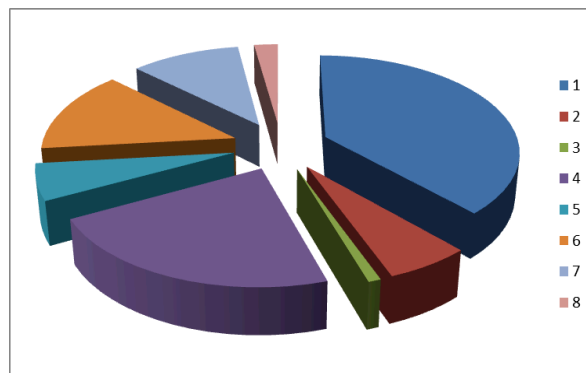
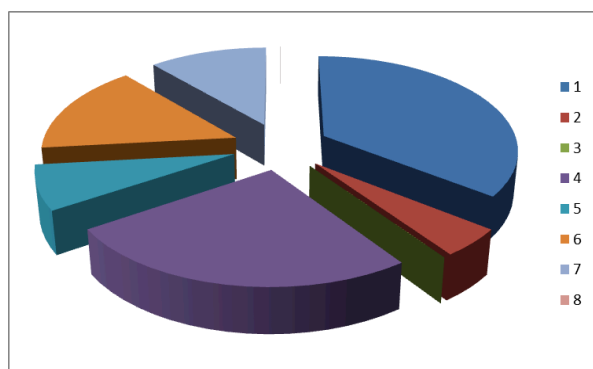
2) Na straně 69 docházíte k závěru, že pořádání veřejných sbírek není pro oblast kultury a hudby významným nástrojem. Jak lze nahlížet na pořádání koncertů s dobrovolným vstupným z hlediska fundraisingu? Může jít o formu veřejné sbírky? (např. viz <https://www.ostehov.cz/oprava-zdene-brany-u-kostela/2-uncategorised/15-verejna-sbirka> či naopak <https://www.neziskovsky.cz/clanek/1154/564/ucetnictvi-a-dane-legislativa/jak-uctovat-dobrovolne-vstupne-a-dalsi-prijmy-obcanskeho-sdruzeni/>)

K praktické části práce:

Necelou pětinu práce tvoří analyticko-výzkumná část. Předmětem bádání je financování, resp. fundraising vybraných čtyř tuzemským a obdobného počtu zahraničních festivalů. Autorka stanovila jako jeden z cílů studie prozkoumat, popsat a případně potvrdit či vyvrátit obecné, daty většinou nepodložené teze týkající se rozdílné úrovně podpory kulturních projektů v České republice a v zahraničí. Jako další cíl stanovila zrealizovat případové studie mapujících principy financování vybraných hudebních festivalů, včetně analýzy podílů veřejných a soukromých zdrojů.

Správnou cestou z hlediska metodologického bylo využití kvalitativního výzkumu, jehož výsledky byly posléze ověřeny dotazníkovým šetřením. Co bych však ocenila, je počáteční zařazení tabulky srovnávající velikost zkoumaných festivalů a jejich párování (např. malý/středně velký/ velký), zejména pak srovnání velikosti celkových rozpočtů. Toto srovnání by odhalilo výrazný nepoměr mezi velikostí rozpočtu festivalu Dvořákova Praha a ostatních, což mimo jiné vede k tomu, že prezentovaný „průměr“ kopíruje procentuální údaje tohoto festivalu. (Ke srovnání připojuji níže výšečový graf průměrných hodnot a festivalu DP. Jinými slovy: mohl být využit

parametr medián, který lépe odráží heterogenitu vzorku, případně s průměrem v tomto případě nepracovat.)

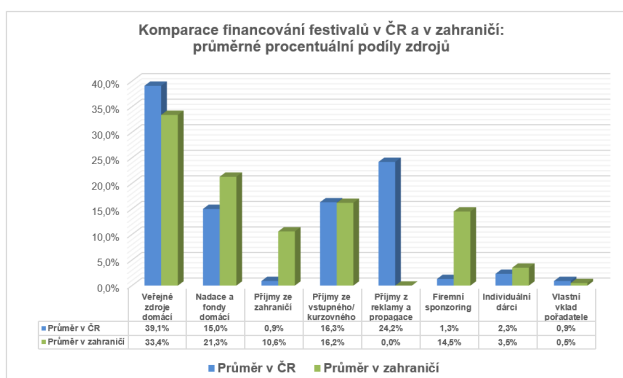
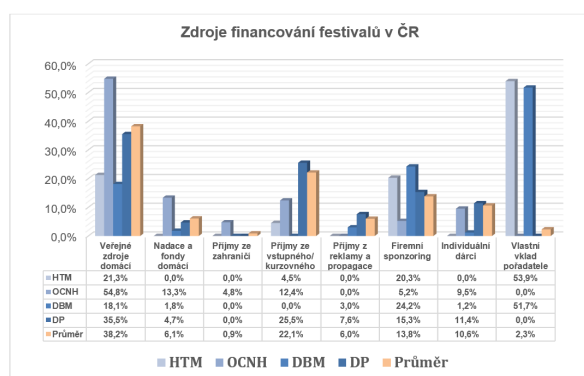

Pozor na možnou nesrovnalost obr 21/22 (crowdfunding) je opakovaně uváděný jako (ne)vyzkoušený u žádného z respondentů versus vyzkoušený u jednoho respondenta. Obdobně obr. 25, text str. 160 a dále na straně 149/159 je jako „jediný“ uveden jak festival z Německa, tak festival z Francie.

Doplňující otázky k praktické části:

Francouzský či německý festival hodnotil crowdfunding jako neúspěšný. Jaké důvody by to mohlo dle Vašeho názoru a zkušeností mít, pokud to z rozhovoru přímo nevyplývalo? Můžete komentovat úspěšné kampaně a jejich zásadní příčiny úspěchu v tuzemsku? Prosím zaměřte se opět zejména na kampaně malých hudebních souborů, pořadatelů hudebního života či jednotlivců.

Obrázek č. 20 na straně 154 prezentuje výrazně jiné průměry, oproti obr. 16, str. 143, příčinou může být nekonzistence v počtu využitých respondentů, není však řečeno, který respondent chybí a zvyrazňuje to nevhodnost používaného parametru – průměru. Navrhují k obhajobě obr. č. 16 a 18 reinterpretovat (firemní sponzoring 1,3% či 13,8%)?

Resumé praktické části: Autorce nelze vytknout snahu o solidní empirický výzkum, výsledky šetření však trpí výše zmíněnými nedostatky. Plusem je strukturovaný přístup, adekvátní formulace řady otázek, a snaha o hledání souvislostí mezi odpověďmi. Autorka problematice velmi dobře rozumí, dokáže údaje správně interpretovat, což dokazuje svými komentáři nejen v praktické části. Jako zkušená hudební manažerka se i zde snažila ihned získané informace nějak „numericky třídit“, což v tomto případě považuji za nadbytečné.

Formální náležitosti a citační aparát

Rozsah práce je nadstandardní (celkem na sto šedesát stran čistého textu). Jazykově je práce na vysoké úrovni. Obrázky zejména prezentované grafy nejsou graficky konzistentní – zde je ke zvážení jejich sjednocení (vlastní zpracování x pouze „přetištění“ převzatých obrázků).

Závěr

Z výzkumu i historické sondy jednoznačně vyplývá, že tuzemští organizátoři hudebního života mají na čem stavět, mohou se inspirovat přístupy svých předchůdců a při srovnání se situací v zahraničí na „tom nejsme tak špatně“. To považuji za klíčový výsledek, který souzní s autorčiným přesvědčením, se kterým se sama ztotožňuje. Práci doporučuji k obhajobě a autorce přeji další úspěchy na poli výzkumném i pedagogickém.

doc. MgA Ing. Lucie Pešl Šilerová, Ph. D.
V Brně dne 19. srpna 2020